

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 6. oktober 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ida Wiegand Justesen
Sagsnr.: 2015-0030-3798
Dok.: 1722686

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 174 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. september 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pind

/

Mette Kjølby Miller-Harris

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 174 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes oversende en oversigt over erstatninger udbetalt de sidste 3 år til ofre for henholdsvis voldtægt, gruppevoldtægt samt voldtægtsforsøg. Ministeren bedes i forlængelse heraf oplyse, om ministeren finder erstatningsniveauet rimeligt, og såfremt dette ikke er tilfældet, hvordan ministeren vil sikre, at der gives højere erstatninger, der i muligt omfang er proportionale med den krænkelse, som offeret er blevet udsat for.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Erstatningsnævnet, der har oplyst følgende:

”Erstatningsnævnet registrerer – fordelt på erstatningsposter – de samlede erstatninger mv., som nævnet tilkender. Nævnet kan imidlertid ikke elektronisk trække oplysninger om, hvilke erstatninger mv. der er udbetalt til ofre for forskellige straffelovsovertrædelser. Nævnet er således ikke i besiddelse af – og kan heller ikke elektronisk generere – en oversigt over erstatninger udbetalt de sidste tre år til ofre for henholdsvis voldtægt, gruppevoldtægt og voldtægtsforsøg.

Erstatningsnævnet kan mere generelt oplyse, at ofre for voldtægt og voldtægtsforsøg efter reglerne i erstatningsansvarsloven kan være berettiget til en række forskellige erstatningsposter, herunder godtgørelse for tort. Nævnet har imidlertid forstået spørgsmålet således, at der særligt ønskes oplysninger om niveauet for tortgodtgørelse (erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1-2).

Det følger af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, at den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan det ved fastsættelsen af godtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (seksualforbrydelser). Stk. 2 blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog blandt andet sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Erstatningsnævnet kan i forlængelse heraf bemærke, at nævnet fastsætter godtgørelse i de enkelte sager ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelser, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været. Er skadelidtes krav på erstatning og godtgørelse – herunder tortgodtgørelse – afgjort ved dom, ydes erstatning efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, som udgangspunkt med det beløb, som er fastsat ved dommen.

Nævnet kan endvidere vedrørende godtgørelsesniveauet generelt henvise til, at lov nr. 412 af 09-05-2011 om ændring af retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Underretning ved udgang og løsladelse m.v. og udvidelse af fristen for politianmeldelse ved erstatning fra staten til ofre for forbrydelser) byggede på en rapport fra december 2010 fra en arbejdsgruppe om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser. Arbejdsgruppen overvejede blandt andet, om der burde ske ændringer af erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Arbejdsgruppen fandt ikke grundlag herfor. Arbejdsgruppen lagde herved blandt andet vægt på, at tortgodtgørelsesbeløbene i Danmark ikke afviger væsentligt fra godtgørelserne i Sverige og Norge. Arbejdsgruppen pegede samtidig på, at der inden for rammerne af de allerede gældende regler kan differentieres ved udmålingerne af godtgørelserne, således at der kan lægges vægt på, om en forbrydelse har været særligt krænkende over for offeret. Justitsministeriet tilsluttede sig arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger. Bemærkningerne til lovforslaget bag lov nr. 412 af 09-05-2011 indeholdt således ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse. Niveauet for tortgodtgørelse i voldtægtssager har endvidere i april 2012 været behandlet i Højesteret, der i dommen gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, side 2297, blandt andet udtalte: ”Højesteret finder ikke grundlag for at ændre det almindelige niveau for tortgodtgørelse og stadfæster derfor dommens bestemmelser på dette punkt”.

I forhold til størrelsen af tortgodtgørelser er det efter Justitsministeriets opfattelse væsentligt, at de tilkendte beløb ikke i almindelighed opleves som urimeligt lave i forhold til den krænkelser, som forurettede har været udsat for.

Samtidig er det vigtigt at holde sig for øje, at en tortgodtgørelse ikke skal holde forurettede skadesløs for et eventuelt økonomisk tab. Et egentligt

økonomisk tab, herunder f.eks. udgifter til psykologbistand og tabt arbejdsfortjeneste, erstattes ved siden af en eventuel tortgodtgørelse. Godtgørelse tilkendes derimod for den tort eller krænkelse, som den forurettede har været udsat for. En sådan krænkelse kan ikke opgøres i penge, og derfor er det en meget abstrakt diskussion, hvad der er det rigtige beløb. Vurderingen af, på hvilket specifikt niveau godtgørelserne bør ligge, for at de opleves som rimelige, er derfor også særdeles vanskelig.

Det er på denne baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der med det skøn, der er overladt til domstolene i forhold til at fastsætte tortgodtgørelsen således, at der tages hensyn til bl.a. krænkelsens grovhed, er sikret en rimelig differentiering af godtgørelsesbeløbene.